

УДК 343.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-1-233-239

Юлія ХРИСТОВА ©

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ

Висвітлено стан наукової розробленості проблематики кримінологічного захисту правосуддя в Україні, у тому числі органами та підрозділами Національної поліції. У результаті здійсненого аналізу та систематизації монографічних досліджень та інших наукових праць щодо проблематики кримінологічного захисту правосуддя в Україні з'ясовано, що за роки незалежності України відсутні комплексні монографічні дослідження проблем кримінологічного захисту правосуддя в Україні. На сьогодні відсутня парадигма, яка повинна бути основою для сучасної концепції кримінологічного захисту правосуддя в Україні. В юридичній науковій літературі правосуддя як об'єкт кримінологічного захисту розглядається умовно, тобто немає чіткого доктринального тлумачення категорій «правосуддя» і «кримінологічний захист». Як в кримінології, так і в практичній діяльності правоохоронних органів відсутній комплексний підхід до визначення системи суб'єктів, які забезпечують кримінологічний захист правосуддя в Україні. Бракує наукових досліджень щодо конкретизації правового забезпечення кримінологічного захисту правосуддя в сучасних умовах та досліджень закордонного досвіду з кримінологічного захисту системи правосуддя від протиправних посягань.

Ключові слова: захист правосуддя, кримінологічний захист, монографічне дослідження, наукова новизна, наукова розробленість проблеми, науковий висновок, науковий результат, правосуддя.

Постановка проблеми. Актуальність науково-теоретичної розробки проблем кримінологічного захисту правосуддя в Україні обумовлена, насамперед, суттєвими змінами у системі суб'єктів, які забезпечують кримінологічний захист правосуддя в Україні, зі створенням у 2019 р. Служби судової охорони, а також формуванням нового кримінального законодавства, законодавчими змінами у сфері функціонування судової системи України, які обумовили низку трансформацій як щодо застосування норм розділу XVIII КК України, так і системи протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя в цілому. Крім того, у сучасних умовах воєнного стану та реаліях деокупації захоплених територій виникають нові вкрай небезпечні загрози безпеці здійснення правосуддя в Україні, які потребують вжиття адекватних заходів кримінологічного впливу та формування сучасної концепції (стратегії) кримінологічного захисту правосуддя.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми, свідчить про те, що науково-теоретичній розробці її окремих аспектів присвятили свої праці такі вчені, як В. Ахмедов, В. Борисов, О. Вакулик, А. Воронцов, В. Головчук, С. Дідик, О. Дудоров, О. Кальман, Н. Карпова, О. Кваша, С. Книженко, А. Маломуж, С. Мірошніченко, В. Навроцький, В. Осадчий, Л. Палюх, О. Титаренко, В. Тютюгін, В. Шаблистий, М. Шепітько та ін. Вивчення цих публікацій дозволяє стверджувати, що на сьогодні немає праць, які б містили комплексний аналіз наукових підходів, течій, поглядів учених на наявну проблему забезпечення кримінологічного захисту правосуддя в Україні та протидії криміногенним впливам, що, зі свого боку, зумовлює необхідність і своєчасність її дослідження.

Метою статті є аналіз стану наукової розробленості проблем кримінологічного захисту правосуддя в Україні шляхом вивчення та узагальнення результатів наукових досліджень вітчизняних учених, які присвятили свої праці різним аспектам

© Ю. Христова, 2023

ORCID iD : <https://orcid.org/0000-0001-5175-9242>

julia-3108@ukr.net

проблематики кримінологічного захисту правосуддя в Україні, у тому числі органами та підрозділами Національної поліції.

Виклад основного матеріалу. Насамперед зауважимо, що аналіз наявних наукових праць періоду незалежності Україні свідчить про те, що проблеми кримінологічного захисту правосуддя вивчалися, зазвичай, опосередковано. Переважна більшість вітчизняних вчених, присвятили свої монографічні праці дослідженню кримінально-правових аспектів протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя, особливо після прийняття у 2001 році Кримінального кодексу України, а також по мірі внесення змін і доповнень до статей Розділу XVIII Особливої частини цього кодексу та проведення судової реформи. Зокрема, з цієї проблематики захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук такі вітчизняні вчені: Н. Алексєєва (2017), Г. Бершов (2013), Г. Богонюк (2016), А. Бражник (2015), Є. Бунін (2015), О. Вакулик (2011), А. Воронцов (2011), С. Дідик (2008), О. Заліско (2015), В. Затолочний (2022), Ю. Калашник (2013), Ю. Калініченко (2015), Н. Карпова (2018), Н. Квасневська (2009), В. Кончаковська (2010), О. Котович (2013), В. Кудрявцев (2006), Т. Лосич (2017), О. Мандро (2014), А. Мартіросян (2011), Мельник (2008), І. Міщук (2012), В. Мульченко (2014), Д. Назаренко (2008), О. Некрасов (2015), В. Нікітенко (2018), М. Омеляненко (2011), Ю. Орел (2008), М. Пономарьова (2018), О. Романишин (2018), В. Савченко (2017), М. Сійпюкі (2009), В. Сміх (2011), О. Соболева (2012), С. Старосольська (2016), М. Тимчаль (2019), А. Ткаченко (2017), Л. Трушківська (2012), О. Чорна (2019), М. Шепітько (2011), А. Щербіна (2021), Ю. Юшина (2012), С. Яценко (2016). та ін. Також було захищено чотири докторських дисертації, а саме: С. Мірошниченка на тему «Злочини проти правосуддя: теоретичні і прикладні проблеми запобігання та протидії» (2012), в якій учений здійснив комплексний аналіз кримінологічних проблем запобігання та протидії злочинам проти правосуддя [1]; М. Шепітька на тему «Теоретико-методологічні засади формування системи протидії злочинам у сфері правосуддя» (2018), присвячену дослідженню кримінально-правових та криміналістичних засобів протидії кримінальним правопорушенням у сфері правосуддя [2]; В. Ахмедова на тему «Протидія злочинам проти правосуддя за кримінальним законодавством Азербайджанської республіки та України» (2021), в якій вчений здійснив порівняльне дослідження засад кримінально-правової охорони правосуддя [3]; Л. Палюх на тему «Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя» (2021) [4].

Визнаючи вагомий внесок зазначених праць у науково-теоретичну розробку кримінально-правових засобів протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя зауважимо, що виклики сьогодення вимагають подальшого удосконалення законодавства у цій сфері, зокрема, щодо забезпечення та гарантування безпеки здійснення правосуддя з урахуванням специфіки роботи в умовах воєнного стану, кримінально-правового захисту співробітників створеного у 2019 р. нового державного органу в системі правосуддя, – Служби судової охорони та їх близьких родичів та ін.

Далі детальніше зупинимось на досягненнях вітчизняних вчених щодо вивчення кримінологічних засобів протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя в Україні.

Насамперед, заслуговують на увагу окремі положення дисертаційного дослідження С. Мірошниченка «Злочини проти правосуддя: теоретичні і прикладні проблеми запобігання та протидії» (2012 р.). Так, вчений обґрунтував висновок про те, що статистична картина злочинності у сфері правосуддя не відтворює реальних процесів, які відбуваються в ній, внаслідок її значної неповноти, зокрема, що рівень цієї злочинності має підвищений ступінь суспільної небезпеки порівняно з іншими загальнокримінальними злочинами, що в цілому може свідчити про існування загрози для національної безпеки України [1]. Також С. Мірошниченко, обстоюючи думку про те, що саме рівень наукового обґрунтування системи заходів, спрямованих на протидію злочинам проти правосуддя впливатиме на глибинне пізнання чинників, що детермінують ці злочини на сучасному етапі розвитку держави, констатував актуальність здійснення поглиблених розробок проблем протидії злочинам проти правосуддя для налагодження системи запобігання злочинності в умовах реформування системи кримінальної юстиції і кримінального та кримінального процесуального законодавства України [1]. Науковець надав кримінологічну характеристику стану і

тенденціям розвитку злочинів проти правосуддя, особам, які їх вчинили, провів класифікацію цих осіб. Особливу зацікавленість викликають сформульовані автором пропозиції та рекомендації щодо удосконалення теоретико-правових засад і практики реалізації державної правової політики протидії злочинності у сфері правосуддя [1]. Водночас учений комплексно не досліджував феномен правосуддя як об'єкт кримінологічного захисту, питання щодо розвитку взаємодії органів і підрозділів системи МВС України щодо забезпечення безпеки правосуддя, а особливо – Національної поліції як одного з головних суб'єктів у системі протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя, зі Службою судової охорони. Тож зазначені проблеми потребують окремого дослідження.

Серед зазначених вище кандидатських дисертацій треба виокремити ті з них, в яких був досліджений кримінологічний аспект протидії окремим кримінальним правопорушенням (групі кримінальних правопорушень) проти правосуддя, а саме: Н. Квасневської «Відповідальність за постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови в Україні (кримінально-правове та кримінологічне дослідження)» (2009 р.) [5], В. Кончаковської «Примушування давати показання: кримінально-правові та кримінологічні аспекти» (2010 р.) [6], О. Котовича «Охорона права на справедливий суд в Україні (кримінально-правовий та кримінологічний аналіз)» (2013 р.) [7], А. Мирошніченка «Кримінологічна характеристика помсти як мотиву вчинення злочинів щодо працівників правоохоронних органів та суду» (2018 р.) [8] та ін.

Наприклад, у роботі А. Мирошніченка здійснено теоретичне узагальнення й нове вирішення доктринальних і практичних завдань, що стосуються дослідження кримінологічної характеристики помсти як мотиву вчинення злочинів щодо працівників суду. Автором доведено, що ефективна система протидії злочинам, учиненим з помсти працівникам суду, можлива при обов'язковому врахуванні віктимної поведінки вказаної категорії працівників, а також завдяки створенню системи їх соціального захисту та особистої безпеки при виконанні професійних обов'язків. У зв'язку з цим запропоновано систему забезпечення їх особистої безпеки, соціального захисту, а також посилення відповідальності за вчинення корупційних, інших протиправних дій та прийняття неправосудного рішення [8, с. 13].

Тенденції та закономірності злочинів проти правосуддя на підставі кримінологічного аналізу їх рівня, динаміки, структури та латентності за період 2002–2010 рр. дослідили О. Кальман і С. Мірошніченко [9]. Деякі аспекти стану злочинності проти правосуддя в Україні (2005–2014 рр.) розглянув А. Закревський [10].

Зазначимо, що окремим кримінологічним аспектам протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя також приділяли увагу в своїх публікаціях такі вітчизняні вчені, як: В. Волинець (2012 р.) [11], А. Воронцов (2020 р.) [12], М. Головка [13], О. Резнік (2021 р.) [14], К. Савілова (2019 р.) [15], О. Титаренко (2021 р.) [16], О. Чередник (2016 р.) [17] та ін. У працях розглядаються організаційно-правові аспекти виявлення злочинів проти правосуддя, питання щодо запобігання їх вчиненню, в тому числі службовими особами органів досудового розслідування Національної поліції України, особливості діяльності Служби судової охорони та її аналогів в Україні, США, Канаді та ін.

Вагоме значення для подальших наукових досліджень проблем кримінологічного захисту правосуддя в Україні, зокрема, з'ясування обсягу та змісту таких базових понять, як «кримінологічний захист» та «кримінологічна безпека» мають праці О. Костенка, О. Литвинова, Т. Мельничука, С. Мозоля, М. Пахніна, Д. Прокоф'євої-Янчиленко, О. Титаренка, В. Шаблістого та інших вітчизняних учених. Зокрема, дослідженню феномена кримінологічної безпеки та наукових засад її забезпечення присвячено докторську дисертацію С. Мозоля [18]. Вчений трактує поняття «кримінологічна безпека» як стан та умову життєдіяльності системи, котрі визначаються якістю реалізації її саморегулятивних функцій; як здатність системи за несприятливих зовнішніх і внутрішніх кримінальних впливів зберігати стабільний, стійкий стан та характеризувати її можливість вирішувати проблеми безпеки життєдіяльності суспільства [19, с. 223], а «кримінологічний захист» як сукупність заходів, що здійснюються з метою ліквідації умов, які сприяють виникненню злочинних проявів [20, с. 19].

В. Шаблістий в монографії «Безпековий вимір кримінального права України:

людиноцентристське дослідження» (2015 р.) також присвятив окрему увагу з'ясуванню змісту поняття та складових елементів кримінологічної безпеки. Науковець зазначає, що кримінологічна безпека повністю спрямована на створення адекватної сучасним кримінологічним процесам і явищам системи комплексного захисту громадян, суспільства, держави від різних загроз, більшість з яких вказані в Особливій частині кримінального закону [21, с. 87]. Складовими кримінологічної безпеки вчений вважає об'єкт небезпеки, кримінальні загрози та їх джерела, суб'єкти забезпечення безпеки, стан кримінологічної захисту об'єктів і предметів злочинного впливу, заходи запобігання злочинних посягань, а також віктимологічну профілактику [21, с. 88].

Також в аспекті досліджуваної проблематики цінним є розгляд і характеристика механізму забезпечення кримінологічного захисту засобів масової інформації в Україні М. Пахніним. Вчений не тільки детально розглянув структуру механізму її забезпечення, але й констатував, що кримінологічний захист певної сфери містить у собі такі основні елементи: об'єкти захисту, мета захисту, кримінологічні загрози, систему заходів впливу на загрозу (система заходів кримінологічного захисту), організаційно-правові основи забезпечення кримінологічного захисту [22, с. 75].

Отже, в юридичній науковій літературі правосуддя як об'єкт кримінологічного захисту розглядається умовно, тобто немає чіткого доктринального тлумачення категорій «правосуддя» і «кримінологічний захист». Зокрема, відсутнє розуміння змісту та елементів правосуддя як об'єкта кримінологічного захисту; не визначено форми, зміст та заходи кримінологічного впливу на загрози правосуддю.

Висновки. У результаті здійсненого аналізу та систематизації монографічних досліджень та інших наукових праць щодо проблематики кримінологічного захисту правосуддя в Україні було отримано такі висновки:

1. За роки незалежності України відсутні комплексні монографічні дослідження проблем кримінологічного захисту правосуддя в Україні.

2. На сьогодні відсутня парадигма, яка повинна бути основою для сучасної концепції кримінологічного захисту правосуддя в Україні. Сучасні наукові дослідження не розкривають реальний стан, умови та ефективність кримінологічного захисту правосуддя в Україні, не сформульовано адекватних науково обґрунтованих пропозицій щодо підвищення результативності його забезпечення, у тому числі в умовах воєнного стану, з урахуванням розвитку форм та методів роботи його суб'єктів.

3. В юридичній науковій літературі правосуддя як об'єкт кримінологічного захисту розглядається умовно, тобто немає чіткого доктринального тлумачення категорій «правосуддя» і «кримінологічний захист»: відсутнє розуміння змісту та елементів правосуддя як об'єкта кримінологічного захисту; не визначено форми, зміст та заходи кримінологічного впливу на загрози правосуддю.

4. Як в кримінології, так і в практичній діяльності правоохоронних органів відсутній комплексний підхід до визначення системи суб'єктів, які забезпечують кримінологічний захист правосуддя в Україні.

5. Бракує наукових досліджень щодо конкретизації правового забезпечення кримінологічного захисту правосуддя в сучасних умовах.

6. На сьогодні бракує досліджень закордонного досвіду з кримінологічного захисту системи правосуддя від протиправних посягань.

Список використаних джерел

1. Мірошниченко С. С. Злочини проти правосуддя: теоретичні і прикладні проблеми запобігання та протидії : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Нац. акад. прокуратури України. Київ, 2012. 40 с.

2. Шепітько М. В. Теоретико-методологічні засади формування системи протидії злочинам у сфері правосуддя : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08, 12.00.09 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 43 с.

3. Ахмедов В. А. Протидія злочинам проти правосуддя за кримінальним законодавством Азербайджанської Республіки та України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2021. 450 с.

4. Палюх Л. М. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти правосуддя : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2021. 39 с.

5. Квасневська Н. Д. Відповідальність за постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови в Україні (кримінально-правове та

кримінологічне дослідження) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Київ. міжнар. ун-т. Київ, 2009. 212 с.

6. Кончаковська В. В. Примушування давати показання: кримінально-правові та кримінологічні аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Держ. НДІ МВС України. Київ, 2010. 18 с.

7. Котович О. Л. Охорона права на справедливий суд в Україні (кримінально-правовий та кримінологічний аналіз) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Держ. НДІ МВС України. Київ, 2013. 19 с.

8. Мирошніченко А. К. Кримінологічна характеристика помсти як мотиву вчинення злочинів щодо працівників правоохоронних органів та суду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 18 с.

9. Кальман О. Г., Мірошніченко С. С. Кримінологічна характеристика злочинів проти правосуддя. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2011. № 24. С. 171–182.

10. Закревський А. Деякі аспекти стану злочинності проти правосуддя в Україні. *Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України*. 2015. Вип. 1 (13). С. 13–20.

11. Волинець В. В. Організаційно-правові аспекти виявлення злочинів проти правосуддя. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2012. Вип. 1 (27). С. 170–178.

12. Воронцов А. В. Запобігання вчиненню окремих злочинів проти правосуддя службовими особами органів досудового розслідування Національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Вип. 2(31). С. 153–157.

13. Головка М. Б. Запобігання злочинам проти правосуддя в Україні (на основі офіційних статистичних даних державної судової адміністрації за 2010–2013 рр.). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2014. Вип. 10-2 (2). С. 51–53.

14. Reznik O., Utkina M., Starinskyi M., Isaieva N., Kysil L. Judicial protection service and its analogues: a comparative legal research. *Amazonia Investiga*. 2021. № 10(47). С. 47–53. URL : <https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1805/2175/>.

15. Савілова К. Як досвід канадських шерифів може допомогти в розбудові ССО в Україні. *Закон і Бізнес*. 2019. № 30 (1432) URL : <https://zib.com.ua/ua/138721-yak-dosvid-kanadskih-sherifiv-mozhe-dopomogti-pobudovi-ssu-v.html>.

16. Титаренко О. О. Служба судової охорони в системі суб'єктів забезпечення національної безпеки (питання віднесення та визначення компетенції). *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. ДДУВС. (м. Дніпро, 12 берез. 2021 р.)*. Дніпро : ДДУВС, 2021. С. 135–137.

17. Чередник О. Ф. Кримінологічна характеристика і запобігання насильницьким злочинам проти правосуддя, скоєним щодо свідків і потерпілих. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. Вип. 3. С. 216–219.

18. Мозоль С. А. Кримінологічна безпека в Україні : феномен та наукові засади забезпечення : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2018. 34 с.

19. Мозоль С. А. Особливості поняття та змісту кримінологічної безпеки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 2. Ч. 3. С. 219–224.

20. Мозоль С. А. Кримінологічна безпека в Україні : монограф. Харків : Константа, 2018. 482 с.

21. Шаблюстий В. В. Безпечовий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження : монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Ліра-ЛТД, 2015. 420 с.

22. Пахнін М. П. Механізм забезпечення кримінологічного захисту ЗМІ в Україні (поняття та структура). *Право. ua*. 2021. № 4. С. 71–70. URL : https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/14049/Mekhanizm%20zabezpechennia_Pakhnin_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Надійшла до редакції 01.03.2023

References

1. Miroshnychenko, S. S. (2012) Zlochynty proty pravosuddya: teoretychni i prykladni problemy zapobihannya ta protydyiy [Crimes against justice: theoretical and applied problems of prevention and countermeasures] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.08 / Natsionalna akademiya prokuratury. Kyiv, 40 z. [in Ukr.].

2. Shepit'ko, M. V. (2018) Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannya systemy protydyiy zlochyntam u sferi pravosuddya [Theoretical and methodological principles of the formation of a system of combating crimes in the sphere of justice] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08, 12.00.09 / Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. Kharkiv, 43 s. [in Ukr.].

3. Akhmedov, V. A. (2021) Protydiya zlochyntam proty pravosuddya za kryminal'nyum

zakonodavstvom Azerbaydzhans'koyi Respubliki ta Ukrayiny [Counteraction to crimes against justice under the criminal legislation of the Republic of Azerbaijan and Ukraine] : dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08 / In-t derzhavy i prava im. V. M. Korets'koho NAN Ukrayiny. Kyiv, 450 p. [in Ukr.].

4. Palyukh, L. M. (2021) Kryminal'na vidpovidal'nist' za kryminal'ni pravoporushhennya proty pravosudyya [Criminal liability for criminal offenses against justice] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08 / Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 39 p. [in Ukr.].

5. Kvasnevs'ka, N. D. (2009) Vidpovidal'nist' za postanovlennya suddeyu (suddyyamy) zavidomo nepravosudnogo vyroku, rishennya, ukhvaly abo postanovy v Ukrayini (kryminal'no-pravove ta kryminolohichne doslidzhennya) [Responsibility for a judge (judges) rendering a knowingly unjust sentence, decision, resolution or resolution in Ukraine (criminal legal and criminological research)] : dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.08. Kyiv, 212 p. [in Ukr.].

6. Konchakovs'ka, V. V. (2010) Prymushuvannya davaty pokazannya: kryminal'no-pravovi ta kryminolohichni aspekty [Compulsion to testify: criminal law and criminological aspects] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.08 / Derzh. NDI MVS Ukrayiny. Kyiv, 18 p. [in Ukr.].

7. Kotovych, O. L. (2013) Okhorona prava na spravedyvyvy sud v Ukrayini (kryminal'no-pravovyy ta kryminolohichnyy analiz) [Protection of the right to a fair trial in Ukraine (criminal legal and criminological analysis)] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Derzh. NDI MVS Ukrayiny. Kyiv, 19 p. [in Ukr.].

8. Myroshnychenko, A. K. (2018) Kryminolohichna kharakterystyka pomsty yak motyvu vchynennya zlochyniv shchodo pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv ta sudu [Criminological characteristics of revenge as a motive for committing crimes against law enforcement officers and the court] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 18 p. [in Ukr.].

9. Kal'man, O. H., Miroshnychenko, S. S. (2011) Kryminolohichna kharakterystyka zlochyniv proty pravosudyya [Criminological characteristics of crimes against justice]. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnistyu i koruptsiyeyu (teoriya i praktyka)*. № 24, pp. 171–182. [in Ukr.].

10. Zakrevs'kyy, A. (2015) Deyaki aspekty stanu zlochynnosti proty pravosudyya v Ukrayini [Some aspects of crime against justice in Ukraine]. *Visnyk Vyshchoyi kvalifikatsiyanoi komisiiy suddiv Ukrayiny*. Issue 1 (13), pp. 13–20. [in Ukr.].

11. Volynets', V. V. (2012) Orhanizatsiyno-pravovi aspekty vyyavlennya zlochyniv proty pravosudyya [Organizational and legal aspects of detection of crimes against justice]. *Borot'ba z orhanizovanoyu zlochynnistyu i koruptsiyeyu (teoriya i praktyka)*. Issue 1 (27), pp. 170–178. [in Ukr.].

12. Vorontsov, A. V. (2020) Zapobihannya vchynennya okremykh zlochyniv proty pravosudyya sluzhbovymy osobamy orhaniv dosudovoho rozsliduvannya Natsional'noyi politysiy Ukrayiny [Prevention of the commission of certain crimes against justice by officials of the pre-trial investigation bodies of the National Police of Ukraine]. *Prykarpats'kyy yurydychnyy visnyk*. Issue 2(31), pp. 153–157. [in Ukr.].

13. Holovko, M. B. (2014) Zapobihannya zlochynam proty pravosudyya v Ukrayini (na osnovi ofitsiynykh statystychnykh danykh derzhavnoyi sudovoyi administratsiyi za 2010–2013 rr.) [Prevention of crimes against justice in Ukraine (based on official statistical data of the state judicial administration for 2010–2013)]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: «Yurysprudentsiya»*. Issue 10-2 (2), pp. 51–53. [in Ukr.].

14. Reznik, O., Utkina, M., Starinskyi, M., Isaieva, N., Kysil, L. (2021) Judicial protection service and its analogues: a comparative legal research. *Amazonia Investiga*. 10(47), pp. 47–53. URL : <https://amazoniainvestiga.info/ndex.php/amazonia/article/view/1805/2175/>.

15. Savilova K. (2019) Yak dosvid kanads'kykh sheryfiv mozhe dopomogty v rozbudovi SSO v Ukrayini [How the experience of Canadian sheriffs can help in the development of SSO in Ukraine]. *Zakon i Biznes*. Nr 30(1432). URL : https://zib.com.ua/ua/138721-yak_dosvid_kanadskih_sherifiv_mozhe_dopomogti_pobudovi_sso_v.html. [in Ukr.].

16. Tytarenko, O. O. (2021) Sluzhba sudovoyi okhorony v systemi sub'yektiv zabezpechennya natsional'noyi bezpeky (pytannya vidnesennya ta vyznachennya kompetentsiyi) [Judicial security service in the system of entities ensuring national security (issues of attribution and definition of competence)]. *Mizhnarodna ta natsional'na bezpeka: teoretychni i prykladni aspekty : mater. V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. DDUVS. (m. Dnipro, 12 berez. 2021 r.)*. Dnipro : DDUVS, pp. 135–137. [in Ukr.].

17. Cherednyk O. F. (2016) Kryminolohichna kharakterystyka i zapobihannya nasylnyts'kym zlochynam proty pravosudyya, skoyenym shchodo svidkiv i poterpilykh [Criminological characteristics and prevention of violent crimes against justice committed against witnesses and victims]. *Aktual'ni problemy vitchyznyanoi yurysprudentsiyi*. Issue 3, pp. 216–219 [in Ukr.].

18. Mozol', S. A. (2018) Kryminolohichna bezpeka v Ukrayini : fenomen ta naukovi zasady zabezpechennya [Criminological security in Ukraine: phenomenon and scientific principles of provision] : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk : 12.00.08 / Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 34 p. [in Ukr.].

19. Mozol', S. A. (2016) Osoblyvosti ponyattya ta zmistu kryminolohichnoyi bezpeky [Peculiarities of the concept and content of criminological security]. *Naukovyy visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. Issue 2(3), pp. 219–224. [in Ukr.].

20. Mozol' S. A. (2018) Kryminolohichna bezpeka v Ukraini [Criminological security in Ukraine] : monohraf. Kharkiv : Konstanta. 482 p. [in Ukr.].

21. Shablysty, V. V. (2015) Bezpekovyy vymir kryminal'noho prava Ukrainy: lyudynotsentrysts'ke doslidzhennya [Security dimension of the criminal law of Ukraine: human-centered research] : monohraf. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. Lira-LTD. 420 p. [in Ukr.].

22. Pakhnin, M. P. (2021) Mekhanizm zabezpechennya kryminolohichnoho zakhystu ZMI v Ukraini (ponyattya ta struktura) [The mechanism of ensuring criminological protection of mass media in Ukraine (concept and structure)]. *Pravo.ua*. No. 4, pp. 71–70. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/14049/Mekhanizm%20zabezpechennia_Pakhnin_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukr.].

ABSTRACT

Yuliia Khrystova. State of scientific development of problems of criminology protection of judges in Ukraine. The article is devoted to highlighting the state of scientific development of the problems of criminological protection of justice in Ukraine, including by the bodies and units of the National Police. As a result of the analysis and systematization of monographic studies and other scientific works on the problems of criminological protection of justice in Ukraine, the following conclusions were obtained:

1. During the years of Ukraine's independence, there are no comprehensive monographic studies of the problems of criminological protection of justice in Ukraine.

2. Currently, there is no paradigm that should be the basis for the modern concept of criminological protection of justice in Ukraine. Modern scientific research does not reveal the real state, conditions and effectiveness of criminological protection of justice in Ukraine, no adequate scientifically based proposals have been formulated to increase the effectiveness of its provision, including in conditions of martial law, taking into account the development of the forms and methods of work of its subjects.

3. In legal scientific literature, justice as an object of criminological protection is considered conditionally, that is, there is no clear doctrinal interpretation of the categories «justice» and «criminological protection»: there is no understanding of the content and elements of justice as an object of criminological protection; the form, content and measures of criminological influence on threats to justice are not defined.

4. Both in criminology and in the practical activity of law enforcement agencies, there is no comprehensive approach to defining the system of entities that provide criminological protection of justice in Ukraine.

5. There is a lack of scientific research on the specification of the legal provision of criminological protection of justice in modern conditions.

6. Currently, there is a lack of research on foreign experience in criminological protection of the justice system against illegal encroachments.

Keywords: *defense of justice, criminological defense, monographic research, scientific novelty, scientific elaboration of the problem, scientific conclusion, scientific result, justice.*